

267380 - حکم اعطای زکات مال به یک بیمارستان کودکان سرطانی

سوال

آیا دادن زکات مال به بیمارستان کودکان سرطانی جایز است؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اولاً: مصارف زکات مشخص است و خداوند همه‌ی این موارد را در قرآن کریم آورده است. بنابراین هر کس زکات مالش را برای غیر این مصارف بدهد پذیرفته شده نیست و باید دوباره زکاتش را برای موارد مشخص شده پرداخت کند.

برای بیان موارد مصرف زکات به سوال شماره‌ی (46209) مراجعه نمایید.

ساختن بیمارستان‌ها و مجهز ساختن آن و خرید تجهیزات بیمارستانی جزو مصارف زکات نیست. مراجعه کنید به فتوای (212183) و (224651).

و از سوی دیگر خیلی سخت است که شخص مطمئن شود زکاتش در مورد شرعی آن مصرف شده است [یعنی برای فقرا و مساکین یا دیگر موارد].

زیرا ممکن است این زکات صرف خرید تجهیزات بیمارستان و توسعه‌ی آن یا خرید دستگاه‌های جدید شود، یا به عنوان حقوق کارکنان آنجا و یا خرید دارویی استفاده شود که به همه - صرف نظر از فقیر و غنی و مسلمان و غیر مسلمان - داده می‌شود.

واضح است که صرف بیماری شخص را مستحق زکات نمی‌کند بلکه باید حتماً یا فقیر و یا مسکین باشد (یعنی نیازمند مال باشد و مالی که دارد به اندازه‌ی نیازش نباشد) یا اینکه برای مصارف درمانش بدهکار باشد که می‌توان برای بازپرداخت بدهی‌اش از زکات مال به او داد.

و علاوه بر این‌ها مستحق زکات باید مسلمان باشد.

در نتیجه دادن زکات به بیمارستان خالی از اشکال نیست و نمی‌شود مطمئن شد که زکات خودش را در مصارف شرعی خارج کرده است.

از علمای انجمن دائم فتوا در این زمینه پرسش شد:

تصویری از نامه‌ی بیمارستان تخصصی ملک فیصل به حضورتان تقدیم می‌شود که پرسشی را درباره‌ی صندوق خیریه‌ی این بیمارستان مطرح کرده‌اند که مخصوص کمک به نیازمندان و فقرایی است که قادر به تامین مخارج درمان نیستند و همینطور اقامت در شهر ریاض برای همراهان بیمار که از شهرهای دیگر آمده‌اند. آیا دادن زکات به این صندوق جایز است؟ امیدواریم در این زمینه توضیح دهید. جزاکم الله خیرا و از الله خواهانیم همه‌ی اعمال ما را برای خود خالص گرداند.

پاسخ انجمن دائم فتوا:

«بنابر آنچه می‌بینیم، دادن زکات به امثال این صندوق جایز نیست؛ زیرا استفاده کنندگان از آن به‌طوری که بتوان اطمینان یافت شامل مصارف زکات که در شرع به آن نص شده نیستند.

وبالله التوفیق وعلی نبینا محمد وآله وصحبه وسلم.

انجمن دائم پژوهش‌های علمی و فتوا».

شیخ عبدالعزيز بن عبدالله بن باز... شیخ عبدالله بن قعود... شیخ عبدالله بن غدیان».

فتاوی اللجنة الدائمة (۹/ ۴۳۷ - ۴۳۸).

این درحالی است که سوال شما درباره‌ی صندوقی است مخصوص فقرا و نیازمندان، اما از آنجایی که در غالب نمی‌توان از فقر و نیاز آنان اطمینان یافت - زیرا برای پرداخت کننده‌ی زکات و مسئولان صندوق ناشناخته هستند - بنابراین نمی‌توان اطمینان یافت که زکات در مورد شرعی‌اش پرداخت شده. به همین سبب عدم جواز پرداخت زکات به این بیمارستان درست‌تر است... این به طور کلی است.

ثانیا:

اما اگر شخصی که می‌خواهد زکات بدهد دلش جز با دادن در این مجال آرام نمی‌گیرد، راه حل شرعی‌اش این است که خودش به بیمارستان برود و وضعیت بیماران را بررسی کند و ببیند کدام یک از آنان محتاج است و درباره‌اش تحقیق کند و سپس زکاتش را به خود بیمار بدهد یا اگر خانواده‌اش هزینه‌ی بیماری‌اش را پرداخت می‌کنند به خانواده‌اش تحویل دهد.

والله اعلم